KESKUSKAUPPAKAMARI
Tilintarkastuslautakunta
(TILA)

**PÄÄTÖS** 
Päätös 15.12.2015
pöytäkirja 12/2015, 5 §
dnro 3/15

# KHT ROBERT KAJANDERIN JA KHT-YHTEISÖ DELOITTE & TOUCHE OY:N TOIMINNAN TARKASTAMINEN FINAVIA OYJ:N JA FINAVIA-KONSERNIN TILINTARKASTAJANA

## Asianosaiset

KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy
KHT Robert Kajander

## Vireilletulotapa

Finavia Oyj on kannellut Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnalle tilintarkastajien toiminnasta.

## Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (459/2007) 11 §, 15 §, 22 §, 40 §, 49-50 § ja 53-54 §

## Päätökseen osallistuneet TILAn jäsenet

Antti Heikinheimo (pj.), Manne Airaksinen (vpj.), Mika Björklund, Jouni Grönroos, Mika Ilveskero, Kari Lydman, Mervi Niskanen, Alpo Salonen, Armi Taipale, Markku Talonen, Pontus Troberg, Tiina Visakorpi

## Asiakirjojen julkisuus

Tämä päätös ei sisällä tietoja, jotka tulee pitää salassa. Asian käsittelyssä kertyneet asiakirjat sisältävät tietoja, jotka on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan nojalla pidettävä salassa. Näitä salassa pidettäviä tietoja sisältyy erityisesti tilintarkastajien työpapereihin.

## ASIAKIRJASELVITYS

### Kantelu

Finavia Oyj on 20.12.2013 päivätyllä kirjelmällä kannellut Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnalle (TILA) ilmailulaitos Finavian ja Finavia Oyj:n (jatkossa Finavia) tilintarkastajien toiminnasta tilikausina 2009–2010.[1]

Finavian tilintarkastaja tilikaudella 2010 on ollut KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy (Deloitte) päävastuullisena tilintarkastajana KHT Robert Kajander (Kajander).

Kantelun mukaan Finavialla on sen toiminnan luonteesta johtuen ollut merkittävä määrä investointeihin käytettyjä lainoja. Lainasalkkuun liittyvää korkoriskiä on suojattu koronvaihtosopimuksin.

---

[1] Valtion tilintarkastuslautakunta on 23.6.2015 antamallaan päätöksellä todennut, että TILAlla ei ole toimivaltaa tutkia ilmailulaitos Finavian tilikauden 2009 tilintarkastajan toimintaa. Päätöksessä referoidaan Finavian kantelua siltä osin kuin se kohdistuu tilikauteen 2010.

Finavian tilintarkastaja on vaihtunut vuonna 2011. Vuoden 2011 tilinpäätöstä keväällä 2012 tarkastettaessa kävi ilmi, että vuosina 2009–2011 yhtiön silloinen rahoituspäällikkö oli tehnyt lukuisia johdannaissopimuksia, joilla ei ollut lainkaan korkosuojaustarkoitusta. Kyseessä ovat olleet minimutkaiset, riskialttiit ja spekulatiiviset sijoitusinstrumentit. Sopimukset ovat sisältäneet merkittävän taloudellisen riskin. Sopimusten markkina-arvo huomioon ottaen Finavialle on 30.11.2013 mennessä aiheutunut sopimuksista 5 473 646 euron tappio.

Finavian tilikauden 2010 tasekirjassa on johdannaissopimusten osalta ilmoitettu, että yhtiöllä on koronvaihtosopimuksia. Tasekirjassa on ilmoitettu sopimusten kohde-etuuden arvo ja käypä arvo sekä konsernin että Finavian osalta. Tasekirjassa on mainittu, että koronvaihtosopimuksilla on suojattu Finavia-konsernin avointa korkoriskiä hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti.

Kantelun mukaan vuoden 2010 tasekirja on puutteellinen. Taseen liitetiedot eivät ole sisältäneet spekulatiivisiksi sijoitustuotteiksi katsottavia johdannaissopimuksia eikä asiakirjoista ilmene niihin sisältyvä poikkeuksellinen taloudellinen riski.

Tilintarkastuskertomuksessa ei ole puututtu asiaan eikä tilintarkastaja ole tarkastusta tehdessään huomauttanut asiasta.

Johdannaissopimuksista pyydetään tilintarkastajia varten vahvistusilmoitukset rahoituslaitoksilta. Menettelyn tarkoituksena on varmistaa, että yhtiön antamat tiedot ovat oikeita. Huolellisesti toimivan tilintarkastajan olisi kantelun mukaan tullut havaita tehdyt johdannaissopimukset tilintarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastajalla on ollut mahdollisuus varmistaa, että sopimuksista ilmoitetaan asianmukaisesti yksilöidyt tiedot tilinpäätöstiedoissa. Tilintarkastusta tehdessään tilintarkastajalla on ollut mahdollisuus huomata, että pankkien toimittamat vahvistukset eivät vastaa yhtiön laatiman tilinpäätöksen ja liitetietojen sisältöä.

Vuonna 2012 uusi tilintarkastaja on tilikauden 2011 tilintarkastuksessa kiinnittänyt asiaan huomiota. Kajanderilla on kantelun mukaan ollut vastaavanlaiset tiedot käytettävissään tilikauden 2010 tilintarkastusta tehdessään, joiden perusteella uusi tilintarkastaja on osannut puuttua asiaan ja havaita puutteellisen tilintarkastuksen sisällön.

Kantelun mukaan tilikauden 2010 tilintarkastuksen yhdeksi painopistealueeksi Kajander on ilmoittanut Finavian rahoituksen tarkastamisen.

Kantelun mukaan Finavian tilintarkastajan toimintavelvollisuus on korostunut ottaen huomioon, että Finavian sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen osalta on nimenomaisesti sovittu, että sisäinen tarkastus keskittyy muiden kuin rahoituksen tarkastamiseen ja tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä tilintarkastajan toimesta tarkastetaan tarpeellisessa laajuudessa yhtiön rahoitukseen liittyvät asiat.

Finavian hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan ja yhtiön sisäisten toimintaohjeiden mukaan johdannaisia on ollut lupa käyttää vain lainasalkun korkosuojaustarkoituksiin ja olemassa olevista johdannaissopimuksista on tullut raportoida säännöllisesti hallitukselle. Säännöllistä raportointia johdannaissopimuksista ei strukturoitujen sopimusten osalta ole tapahtunut.

Tilintarkastaja ei ole raportoinut spekulatiivisista johdannaissopimuksista, niiden sisältämistä poikkeuksellisista taloudellisista riskeistä eikä raportoinnin puutteista.

**Tilintarkastajien selvitykset TILAlle kanteluiden johdosta**

Deloitte ja Kajander ovat antaneet kantelun ja TILAn esittämien kysymysten johdosta TILAlle 7.4.2014, 9.5.2014, 15.8.2014, 21.10.2015, 13.11.2015 ja 3.12.2015 päivätyt selvitykset[2].

Deloitten ja Kajanderin[3] selvityksissä on kuvattu Finavian tilikauden 2010 tilintarkastuksen suunnittelua, tarkastustoimenpiteitä ja tarkastuksen resursseja. Tilintarkastajien selvitykset käsittelevät erityisesti Finavian liitetiedoissa johdannaisista annettujen tietojen tarkastamista.

## TILAN PÄÄTÖS

1 Päätöksen rajaus

TILA ottaa kantaa siihen, onko Finavian tilikauden 2010 tilintarkastus suoritettu tilintarkastuslain ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten mukaisesti siltä osin kuin kysymys on Finavian johdannaisten tilintarkastamisesta.

TILA ottaa kantaa myös siihen, onko KHT-yhteisö osoittanut hyvän tilintarkastustavan mukaiset resurssit Finavian tilikauden 2010 tilintarkastukseen.

Valtion tilintarkastuslautakunta on antanut 23.6.2015 päätöksen, jonka mukaan TILAlla ei ole toimivaltaa arvioida Finavian tilikauden 2009 tilintarkastajien toimintaa. TILA ei VALAn päätöksen johdosta ole käsitellyt Finavia Oyj:n kantelua siltä osin kuin se koskee tilikauden 2009 tilintarkastusta.

**Perustelut**

2 Tapahtumien kulku

Deloitte on ollut Finavian tilikauden 2010 tilintarkastaja. Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut Kajander.

Finavian tilikauden 2010 toimintakertomuksen mukaan korollisten lainojen määrä oli tilikauden lopussa noin 295 miljoonaa euroa. Vuoden 2010 lopussa konsernin suojausaste oli 66 prosenttia.

Tilikauden 2010 tilinpäätöksen liitetietojen mukaan Finavialla on ollut tilikauden päättyessä kahdentyyppisiä johdannaissopimuksia, sähkötermiinejä ja koronvaihtosopimuksia. Liitetietojen mukaan koronvaihtosopimuksilla on suojattu Finavia-konsernin avointa korkoriskiä hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti. Liitetietojen mukaan emoyhtiön koronvaihtosopimusten kohde-etuuden arvo on ollut 176,4 miljoonaa euroa ja käypä arvo -11,8 miljoonaa euroa. Vastaavasti konsernin koronvaihtosopimusten kohde-etuuden arvo on ollut 208,9 miljoonaa euroa ja käypä arvo -13,6 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2010 tilintarkastuksesta on annettu vakiomuotoinen tilintarkastuskertomus.

---

[2] Deloitte ja Kajander ovat lisäksi antaneet selvityksiä koskien näkemystään TILAn toimivallasta tutkia ilmailulaitos Finavian tilintarkastajien toimintaa.

[3] Deloitte ja Kajander ovat antaneet TILAlle yhteisiä selvityksiä, päätöksessä termillä tilintarkastajat tarkoitetaan Deloittea ja Kajanderia.

## 3 Lainsäädäntö ja muut oikeuslähteet

### 3.1 Tilintarkastuslaki

Tilintarkastuslain 11 §:n mukaan tilintarkastus käsittää yhteisön tai säätiön tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä hallinnon tarkastuksen.

Tilintarkastuslain 15 §:n mukaan tilintarkastuskertomuksessa on oltava lausunto siitä: 1) antavatko tilinpäätös ja toimintakertomus noudatetun tilinpäätössäännöstön mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhteisön tai säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta; sekä 2) ovatko tilikauden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ristiriidattomia.

Edellä tarkoitettu lausunto on vakiomuotoinen, ehdollinen tai kielteinen. Jos tilintarkastaja ei voi antaa lausuntoa, tilintarkastajan on ilmoitettava tästä tilintarkastuskertomuksessa. Tilintarkastuskertomuksessa on annettava tarpeelliset lisätiedot.

Tilintarkastuslain 22 §:n mukaan tilintarkastajan on noudatettava hyvää tilintarkastustapaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan.

### 3.2 Kirjanpitolainsäädäntö

Kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n mukaan tilinpäätös sisältää tuloslaskelman ja taseen lisäksi liitetiedot. Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (oikea ja riittävä kuva). Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Liitetietojen sisällöstä on säädetty kirjanpitoasetuksessa.

Kirjanpitoasetuksen 2 luvun 2 §:n mukaan kustakin johdannaislajista on esitettävä liitetietona johdannaisten käypä arvo, jos tämä voidaan luotettavasti määritellä, sekä tiedot niiden käytön laajuudesta ja luonteesta, jos johdannaisia ei ole arvostettu kirjanpitolain 5 luvun 2 a §:n mukaisesti käypään arvoon.

Toimintakertomuksessa on kirjanpitolain 3 luvun 1 §:n mukaan arvioitava kirjanpitovelvollisen toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita kirjanpitovelvollisen liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja samoin kuin sen taloudellista asemaa ja tulosta.

### 3.3 Tilintarkastusalan standardit

Tilintarkastuslain 13 §:n mukaan lakisääteisessä tilintarkastuksessa on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY 26 artiklassa tarkoitettuja, yhteisössä sovellettaviksi hyväksyttyjä tilintarkastusstandardeja (kansainväliset tilintarkastusstandardit). Toistaiseksi yhtään tilintarkastusstandardia ei ole hyväksytty. Tilintarkastusalan standardeja voidaan kuitenkin käyttää yhtenä lähteenä, kun arvioidaan tilintarkastajan toiminnan hyvän tilintarkastustavan mukaisuutta yksittäistapauksessa.

Keskeisiä standardeja tapauksen kannalta ovat ainakin:

| | |
|---|---|
| ISA 260 | Kommunikointi hallintoelinten kanssa |
| ISA 265 | Kommunikointi sisäisen valvonnan puutteellisuuksista hallintoelimille ja toimivalle johdolle |

| | |
|---|---|
| ISA 315 | Olennaisen virheellisyyden riskien tunnistaminen ja arvioiminen yhteisöstä ja sen toimintaympäristöstä muodostetun käsityksen perusteella |
| ISA 330 | Tilintarkastajan toimenpiteet arvioituihin riskeihin vastaamiseksi |
| ISA 450 | Tilintarkastuksen aikana todettujen virheellisyyksien arvioiminen |

3.4. Kirjallisuus

Teoksessa Rahoitusinstrumentit[4] on todettu, että johdannaisten käyttötarkoituksella on olennainen merkitys niiden kirjanpitokäsittelyn kannalta. Kaikkia niitä toimenpiteitä, joita operatiivisessa toiminnassa kutsutaan suojaukseksi, ei voi käsitellä suojauksina kirjanpidossa.

4 TILAn arvio Kajanderin toiminnasta

4.1 Finavian johdannaisten tilintarkastus

TILA toteaa, että johdannaissopimukset voivat olla luonteeltaan yksinkertaisia koronvaihtosopimuksia, joihin ei liity merkittävää taloudellista riskiä. Johdannaiset voivat olla myös monimutkaisia rahoitusinstrumentteja, joista voi seurata yhtiölle jopa rajoittamaton taloudellinen vastuu.

Finavian tilikauden 2010 liitetietojen perusteella yhtiö on solminut taseen ulkopuolisia johdannaissopimuksia. Liitetietojen mukaan Finavian solmimien koronvaihtosopimusten kohde-etuuden arvo 31.12.2010 on ollut noin 176,4 miljoonaa euroa[5]. Finavian taseen loppusumma tilikaudella 2010 on ollut noin 625,2 miljoonaa euroa. TILA toteaa, että Finavian taseen ulkopuolisten koronvaihtosopimusten arvo on merkittävä Finavian taseen loppusummaan nähden.

Merkittävät taseen ulkopuoliset vastuut voivat vaikuttaa olennaisesti yhtiön taloudelliseen asemaan. Siksi tilintarkastajan on tarkastettava, onko liitetiedoissa ilmoitettu tarpeelliset lisätiedot johdannaissopimuksista, jotta tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Finavian taloudellisesta asemasta.

TILA on tehnyt seuraavat havainnot tilintarkastajien antamista selvityksistä ja TILAlle toimittamasta tilintarkastusdokumentaatiosta:

1. Finavian tilikauden aikaisessa tilintarkastuksessa on havaittu, että johdannaisia koskevat liitetiedot puuttuvat tilinpäätösluonnoksesta.

Asiassa saadun selvityksen perusteella tilintarkastaja on ilmoittanut liitetiedon puutteellisuudesta yhtiölle, minkä jälkeen liitetietoihin on lisätty johdannaissopimuksia koskevat tiedot.

2. Tilintarkastaja on tilikauden 2010 tilintarkastuksessa tullut tietoiseksi, että yhtiö on solminut muun muassa payer swaptioita (osto-optio, jonka kohde etuutena on ollut koronvaihtosopimus) ja johdannaisista on solmittu strukturoituja kauppoja.

3. Tilintarkastaja on tilikauden 2010 tilintarkastuksessa tullut tietoiseksi, että joidenkin johdannaissopimusten maturiteetti on pitkä, jopa 30 vuotta.

---

[4] Tikka – Haapaniemi: Rahoitusinstrumentit, WSOY 1999, s 220-221

[5] Luku on emoyhtiö Finavia Oyj:n koronvaihtosopimusten kohde-etuuden arvo, koko konsernin koronvaihtosopimusten kohde-etuuden arvo 31.12.2010 on ollut noin 208,9 miljoonaa euroa.

4. Tilintarkastaja on tilikauden 2010 tilintarkastuksessa tullut tietoiseksi, että joidenkin yhtiön solmimien johdannaisten juoksuaika alkaa tilikauden 2010 päättymisen jälkeen.

5. TILAlle toimitetusta tilintarkastusdokumentaatiosta tai TILAlle annettujen selvitysten perusteella johdannaisten suojausluonnetta arvioitaessa ei ole selvitetty, millainen on sopimuksen alla olevan instrumentin maturiteetti.

TILA on kiinnittänyt erityisesti huomiota siihen, että tilintarkastusdokumentaation perusteella eräät swaptiot ovat myytyjä payer swaptioita (maksetaan kiinteää ja saadaan vaihtuvaa korkoa). Finavian kannalta näiden instrumenttien riskiprofiili on sellainen, että mahdollinen tuotto on rajattu saatuun preemioon ja tappio on rajaton. Tällaisissa instrumenteissa myös päätös siitä, käytetäänkö optio swappiin vai ei, on vastapuolella eikä Finavialla.

TILA on kiinnittänyt huomiota lisäksi siihen, että joidenkin johdannaisten alkupäivä on 17.6.2030 ja eräpäivä 15.6.2050. Tilintarkastusdokumentaatiosta ei selviä, millä perusteilla edellä mainitut sopimukset suojaavat Finavian tilikauden 2010 lopussa ollutta avointa korkoriskiä.

TILA toteaa edellä mainittujen havaintojen johdosta, että
- johdannaisia koskevien tietojen puuttuminen tilinpäätösluonnoksesta
- johdannaissopimusten merkittävä määrä ja arvo suhteessa taseen loppusummaan,
- solmittujen johdannaissopimusten monimutkaisuuteen viittaavat nimet ja ominaisuudet (strukturoidut sopimukset, payer-swaptionit) sekä
- johdannaissopimuksen kesto ja alkamisajankohta

ovat sellaisia seikkoja, joiden perusteella tilintarkastajan olisi tullut hankkia tilintarkastuksessa evidenssiä siitä, ovatko Finavian johdannaiset sellaisia, että niillä suojataan liitetiedoissa kerrotulla tavalla yhtiön avointa korkopositiota vai onko johdannaispositiossa suojaavien sopimusten sijaan tai niiden ohella sellaisia instrumentteja, jotka voivat riskiltä suojautumisen sijaan aiheuttaa yhtiölle merkittäviä taloudellisia riskejä.

TILA toteaa, että tilintarkastaja olisi voinut esimerkiksi tutustua pistokokein erityyppisiin Finavian solmimiin johdannaissopimuksiin ja siten hankkia kohtuullisen varmuuden siitä, suojaavatko sopimukset Finavian avointa korkopositiota ja liittyykö niihin yhtiön taloudellisen asemaan olennaisesti vaikuttavia riskejä.

Sopimuksiin tutustumalla tilintarkastaja olisi voinut havaita, onko kyseessä yksinkertainen koronvaihtosopimus vai monimutkaisempi instrumentti. Jos otannassa tilintarkastajan tutkittavaksi olisi tullut monimutkainen johdannaisinstrumentti, tilintarkastaja olisi voinut edellyttää yhtiöltä perusteluita sille, minkä lainan riskiä kyseisellä johdannaisella suojataan ja miten suojaus toimii erilaisissa markkinatilanteissa. Näin tilintarkastaja olisi saanut evidenssiä kannanottonsa perusteeksi.

Tilintarkastajien TILAlle antaman selvityksen sekä tilintarkastusdokumentaation perusteella johdannaisista annettujen liitetietojen tarkastuksesta on puuttunut ammatillinen skeptisyys. Tilintarkastuksessa on luotettu yhtiön ja sen rahoituspäällikön antamiin tietoihin korkoriskin suojaamisesta johdannaisilla eikä ole hankittu riittävästi evidenssiä siitä, antavatko Finavian tilikauden 2010 tilinpäätöksen liitetiedot oikeat ja riittävät tiedot yhtiön solmimista johdannaisista.

## 4.2 Muut kantelussa esitetyt väitteet

### *4.2.1 Työnjako tilintarkastuksen ja sisäisen tarkastuksen kesken*

Kantelun mukaan Finavian tilintarkastajan toimintavelvollisuus on korostunut ottaen huomioon, että Finavian sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen osalta on nimenomaisesti sovittu, että sisäinen tarkastus keskittyy muiden kuin rahoituksen tarkastamiseen ja tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä tilintarkastajan toimesta tarkastetaan tarpeellisessa laajuudessa yhtiön rahoitukseen liittyvät asiat.

TILAlle toimitettu tilintarkastusdokumentaatio ei tue kantelussa esitettyä väitettä. TILA toteaa, että tilintarkastajalla on osana lakisääteistä tilintarkastusta velvollisuus tarkastaa yhtiön rahoitukseen liittyvät asiat hyvän tilintarkastustaan mukaisessa laajuudessa.

### *4.2.2 Rahoitus tilintarkastuksen painopistealueena*

Kantelun mukaan tilikauden 2010 tilintarkastuksen yhdeksi painopistealueeksi Kajander on ilmoittanut Finavian rahoituksen tarkastamisen.

TILA toteaa, että tilintarkastuksen painopistealueet on määritelty TILAlle toimitetussa tilintarkastusdokumentaatiossa. Rahoitusta ei ole nimetty painopistealueeksi.

### *4.2.3 Raportointi raportoinnin puutteista*

Kantelun mukaan johdannaissopimuksista on Finavian sisäisen ohjeistuksen perusteella tullut raportoida säännöllisesti hallitukselle. Säännöllistä raportointia johdannaissopimuksista ei strukturoitujen sopimusten osalta ole tapahtunut. Tilintarkastaja ei ole raportoinut raportoinnin puutteista.

TILAlle toimitetun tilintarkastusdokumentaation perusteella [redacted]

## 5 Arvio Deloitten toiminnasta

TILAn valvontakäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että tilintarkastusyhteisö on vastuussa tilintarkastuksen resurssien ja yleisten puitteiden järjestämisestä. Yhteisön velvollisuutena on osoittaa pätevät ja riittävät resurssit suorittamaan yhteisön puolesta tilintarkastus.

TILA toteaa saamansa selvityksen perusteella, että Deloitte on antanut tilintarkastustoimeksiannon hoitamiseen riittävät resurssit.

Deloitte on nimennyt tilintarkastustoimeksiannon päävastuulliseksi tilintarkastajaksi henkilön, jolla on ollut vaadittava pätevyys ja kokemus toimeksiannon suorittamiseen, ottaen huomioon myös johdannaissopimusten tilintarkastuksen.

## 6 Yhteenveto

TILAn valvontakäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että tilintarkastuksen suorittamiseen kohdistuvat moitteet ja siitä mahdollisesti seuraavat kurinpidolliset sanktiot on kohdistettava ensisijaisesti päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Päävastuulliseksi nimetyn tilintarkastajan tulee varmistua siitä, että tehtyjen johtopäätösten ja annettavan tilintarkastuskertomuksen tueksi on hankittu tarpeellinen määrä tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Laiminlyömällä edellä mainitun velvollisuutensa Finavian tilikauden 2010 tilinpäätöksen johdannaissopimuksista annettujen liitetietojen tarkastamisessa Kajander on toiminut tilintarkastuslain 22 §:ssä säädetyn hyvän tilintarkastustavan vastaisesti.

7 Lieventävät seikat

TILA on Kajanderin menettelyyn liittyvänä lieventävänä seikkana ottanut huomioon, että tilikauden 2010 tilintarkastuksessa on pyritty määrittelemään merkittävimmät riskit ja kohdennettu tarkastusta näihin asioihin. Rahoituksen tarkastus ei ole ollut tilintarkastuksen painopistealue ja johdannaissopimusten liitetietojen oikeellisuuden tarkastus on ollut yksi osa liitetietojen tarkastusta.

**Ratkaisu** Lieventävät seikat huomioiden KHT Robert Kajanderille on tilintarkastuslain 49 §:n nojalla annettava huomautus. KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy:n osalta kantelu ei anna aihetta toimenpiteisiin.

**Vakuudeksi**

Antti Heikinheimo
puheenjohtaja

Risto Ruuska
sihteeri

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhausta säädetään tilintarkastuslain (459/2007) 53-54 §:ssä. KHT Kajanderilla on oikeus hakea tähän päätökseen muutosta valtion tilintarkastuslautakunnalta oheisen valitusosoituksen mukaisesti.

**Jakelu** KHT Robert Kajander (valitusosoituksella)
KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy
Finavia Oyj / asianajaja Juha Sivenius (tiedoksi jäljennös päätöksestä)